מחקר השוואתי: פרשת ויסות מניות הבנקים בשנות השמונים מול ניפוח בועת הנדל"ן בעשור האחרון

מבוא

שוק ההון והנדל"ן בישראל ידעו תהפוכות משמעותיות במהלך ההיסטוריה הכלכלית של המדינה. שני אירועים בולטים במיוחד הם משבר ויסות מניות הבנקים בשנות השמונים וניפוח בועת הנדל"ן בעשור האחרון. פרשת ויסות מניות הבנקים, שהגיעה לשיאה בשנת 1983, התאפיינה בהתערבות מכוונת של הבנקים במחירי מניותיהם בבורסה לניירות ערך בתל אביב.[1] מנגד, בועת הנדל"ן של העשור האחרון התאפיינה בעלייה חדה ומתמשכת במחירי הדיור ברחבי הארץ.[4] למרות שמדובר בשני מגזרים שונים של המשק, בשני המקרים עלו תהיות בנוגע למעורבות מוסדות פיננסיים, מדיניות מתן האשראי שלהם ותפקודם של גופי הפיקוח.

מחקר זה מבקש לבצע השוואה מעמיקה בין שני האירועים הללו. מטרתו העיקרית היא לבחון את הדמיון והשוני במדיניות מתן ההלוואות והמשכנתאות הנדיבות לרוכשים, במתן מימון בהיקף גבוה לקבלנים ולרוכשי מניות, ובפעולות או היעדר הפעולה של הרגולטורים בשני המקרים. בנוסף, המחקר ינתח את ההשלכות הכלכליות של שני האירועים על המשק הישראלי. הבנת קווי הדמיון והשוני בין שני אירועי קיצון אלו יכולה לספק תובנות חשובות עבור קובעי המדיניות והרגולטורים בהתמודדות עם אתגרים פיננסיים עתידיים.

הבחינה ההשוואתית של שני אירועים משמעותיים אלה חושפת דפוסים חוזרים בהתנהלות המערכת הפיננסית והרגולטורית בישראל. ההשוואה יכולה להצביע על נקודות תורפה מבניות או נטיות התנהגותיות שעלולות להוביל לחוסר יציבות בשווקים השונים. העובדה שהאירועים מופרדים בכמה עשורים מאפשרת לבחון את התפתחות הנוף הפיננסי והמסגרת הרגולטורית בישראל בתגובה למשברים קודמים. ניתוח תגובות הרגולטורים בשני המקרים יאפשר להעריך האם לקחי העבר יושמו והאם המסגרת הרגולטורית אכן התחזקה כדי למנוע משברים דומים בעתיד.

פרשת ויסות מניות הבנקים בשנות השמונים

פרשת ויסות מניות הבנקים בשנות השמונים הייתה אחד האירועים המרכזיים בתולדות שוק ההון הישראלי.[2] בשנים שקדמו למשבר, הבנקים הגדולים בישראל נהגו לווסת את שערי מניותיהם בבורסה, במטרה ליצור מראית עין של השקעה סולידית ובטוחה שהערך שלה עולה בהדרגה.[1] פרקטיקה זו התעצמה במהלך שנות ה-70, כאשר מניות הבנקים הפכו להשקעה פופולרית בקרב הציבור, בין היתר בשל האינפלציה הגבוהה ששררה באותה תקופה.[1] הבנקאים עצמם הבינו שלא יוכלו להמשיך בוויסות לאורך זמן ושהפסקתו תגרום לנפילת שערי המניות.[1]

הבורסה החלה לגלות סימני אי-יציבות בשנת 1983, שהתבטאו בתנודות חריפות בשווי מניות הבנקים.[1] ב-24 בינואר 1983 התרחשה מפולת שערים חסרת תקדים, שזכתה לכינוי "סיבוב שחיטה".[1] בספטמבר 1983 הגיעו היצעי המניות לשיא, כאשר הציבור מכר בהתמדה מניות

בנקים וקנה דולרים במקומן.[1] ב-6 באוקטובר 1983, "יום חמישי השחור", פרץ המשבר בעוצמה כאשר הציבור ביקש למכור את מניות הבנקים בהיקף שלא אפשר לבנקים לעמוד בו.[1] שר האוצר דאז החליט לסגור את הבורסה למשך שבועיים.[1] לאחר פתיחתה מחדש, מניות הבנקים צנחו בחדות.[1] בעקבות המשבר, הולאמו הבנקים הגדולים בישראל על ידי המדינה במסגרת "הסדר מניות הבנקים".[2] הבנקים המרכזיים שהיו מעורבים בוויסות כללו את בנק לאומי, בנק הפועלים, בנק דיסקונט ובנק המזרחי (שמאוחר יותר התמזג עם בנק טפחות).[15] בנק ישראל היה מודע לקשר בין שוק ההנפקות החדשות לבורסה ופעל להצלחת שוק ההנפקות, בעוד משרד האוצר התערב בשוק המניות.[11]

הבנקים השתמשו במגוון שיטות כדי לווסת את מחירי מניותיהם. יועצי ההשקעות של הבנקים המליצו ללקוחות לרכוש את מניות הבנק עצמו.[2] מנהלי הבנקים השתמשו בהון העצמי של הבנק (חשבון הנוסטרו) כדי לרכוש מניות, במטרה לייצר תשואה לבעלי המניות.[2] הבנקאים הציעו לציבור הלוואות בסכומי עתק, בתנאי שחלק מהכסף ישמש לרכישת מניות אותו בנק, פרקטיקה המכונה "התניית שירות בשירות".[2] הבנקים השתמשו גם בקופות הגמל וקרנות הנאמנות שניהלו כדי לרכוש מניות נוספות של הבנק באמצעות כספי ציבור החוסכים.[2] ערב המפולת, כ-60% ממניות הבנקים שהחזיקו הקרנות היו מניות בנקים הקשורים אליהן.[2] בנוסף, הבנקאים הציעו לבעלי מניות הלוואות בסכומי עתק לרכישת מניות נוספות של הבנק המלווה, ללא בטחונות ריאליים.[2] הבנקים גם ביצעו "החלפת מניות" בינם לבין עצמם והשתמשו בחברות קשורות שקיבלו אשראי מהבנק לצורך רכישת מניות לצורכי הוויסות.[22] הבנקים ניצלו את מעמדם כנותני אשראי הגדולים במשק כדי לתמוך בעליית מחירי מניותיהם, כולל באמצעות "העסקה המשולשת" שבה לקוחות לקחו הלוואות עסקיות לרכישת מניות הבנק.[22] ועדת בייסקי, שחקרה את המשבר, הגיעה למסקנה שהבנקים מימנו באופן בלתי חוקי את רכישת מניותיהם, בניגוד לחוק איסור מימון.[1]

במהלך תקופת הוויסות, נראה כי הרגולטורים, כולל בנק ישראל, לא נקטו פעולה משמעותית למרות הסימנים המעידים על התערבות בשוק.[2] ועדת בייסקי אמנם קבעה שהבנקים הם האחראים לוויסות, אך ציינה גם שייתכן שהייתה שיתוף פעולה אקטיבי או פסיבי מצד הממונים.[24] למרות זאת, הוועדה לא מצאה ראיות לפלילים מצד עובדי הציבור בבנק ישראל, אם כי קבעה שנהגו ברשלנות ובחוסר אחריות.[25] נגיד בנק ישראל באותה תקופה, משה מנדלבאום, נאלץ להתפטר מתפקידו.[25] הממשלה ובנק ישראל היו מעורבים בניהול המשק והמערכת הפיננסית, וייתכן שהייתה סבילות מסוימת להתערבות בשוק כחלק מתפיסה כלכלית שהייתה נהוגה באותה תקופה.[14]

המשבר גרם לנזק עצום לכלכלה הישראלית ונחשב לאחד המחדלים הכלכליים הגדולים בתולדות המדינה.[3] שערי מניות הבנקים ירדו בחדות, והמשקיעים ספגו הפסדים כבדים.[16] כדי למנוע קריסה כלכלית כוללת, המדינה נאלצה להלאים את הבנקים הגדולים.[2] כתוצאה מכך, החוב הלאומי זינק.[2] אמון הציבור בשוק ההון ובכלכלה נפגע קשות.[2] הבורסה נסגרה לשבועיים, ולאחר פתיחתה מחדש המניות המשיכו לרדת.[1] מניות הבנקים הומרו לאיגרות חוב ממשלתיות צמודות לדולר.[15] תהליך הפרטת הבנקים מחדש החל בשנות ה-90 ונמשך עד שנות ה-2000,

אך ההלאמה וההפרטה מחדש כרוכים היו בעלויות ניכרות למדינה.[16]

ניפוח בועת הנדל"ן בעשור האחרון

בעשור האחרון, שוק הנדל"ן בישראל חווה עליות מחירים חדות ומתמשכות, שהעלו חששות לגבי קיומה של בועת נדל"ן.[4] בין השנים 2010 ל-2020, מחירי הדירות זינקו בשיעור מצטבר של כ-91%, ומגמת העלייה נמשכה גם בשנים שלאחר מכן.[29] מספר גורמים תרמו לעלייה זו, ביניהם הריבית הנמוכה במשק, שהפכה את המשכנתאות לזולות ונגישות יותר.[8] הביקוש הגבוה לדירות, הנובע מגידול האוכלוסייה והכלכלה המשגשגת, עלה על היקף הבנייה.[4] בנוסף, נדל"ן הפך לאפיק השקעה מבוקש בשל התשואות הנמוכות באפיקים אחרים.[8] מדיניות ממשלתית, כמו הפחתת מס רכישה על דירות להשקעה (שבוטלה מאוחר יותר), גם תרמה לעליית הביקוש.[9] עלויות הבנייה עלו, ושינויים בטעמי הציבור בנוגע לגודל הדירה ומיקום המגורים השפיעו גם הם.[30] אירועים גלובליים כמו משבר הסאב-פריים בארה"ב והמלחמה באוקראינה השפיעו גם הם על השוק.[6] למרות תקופות של התמתנות קלה ואף ירידה במחירים, כמו סביב 2018 ובעקבות תוכניות ממשלתיות כמו "מחיר למשתכן", מגמת העלייה נמשכה.[4]

במהלך העשור האחרון, הבנקים המשיכו להעניק משכנתאות בהיקפים גדולים, והמשכנתא הממוצעת אף עלתה.[33] נטל ההחזר החודשי של המשכנתאות עלה ביחס להכנסה הפנויה של משקי הבית.[34] תופעה בולטת הייתה העלייה בשימוש בהלוואות "בלון" שהוצעו על ידי קבלנים. בהלוואות אלו, הרוכשים שילמו סכום ראשוני נמוך (לעיתים 10%-20%) ואת היתרה בסיום הבנייה, כאשר הקבלן לעיתים סבסד את תשלומי הריבית בתקופת הביניים.[37] שיעור הלוואות הבלון מכלל המשכנתאות עלה משמעותית.[37] הבנקים גם המשיכו לממן קבלני נדל"ן, אם כי לא נמצא מידע חד-משמעי על מימון של 100%.[45] היו קיימות הלוואות בערבות המדינה לעסקים, שיכלו לכלול גם קבלנים.[46] תנאי המשכנתאות הוסדרו על ידי בנק ישראל, שקבע מגבלות על יחס ההלוואה לערך הנכס (LTV) ועל שיעור המשכנתא בריבית משתנה.[47] בשנים האחרונות, הבנקים אף ספגו חלק מעליית הריבית כדי למתן את השפעתה על שוק המשכנתאות.[52]

בתחילת העשור, נראה כי הרגולטורים לא התערבו באופן משמעותי בעליית מחירי הדיור.[37] עם זאת, בשנים האחרונות, בנק ישראל החל לפעול יותר באופן ישיר כדי לטפל בסיכונים הנובעים מהלוואות הבלון ומימון הקבלנים. הבנק הטיל מגבלות על שיעור הלוואות הבלון והגדיל את דרישות ההון מהבנקים המעורבים במימון כזה.[37] מבקר המדינה אף החל בבדיקה של פיקוח בנק ישראל על מימון הקבלנים.[37] הממשלה ניסתה להגדיל את היצע הדיור באמצעות תוכניות שונות כמו "מחיר למשתכן" וקידום תהליכי תכנון ובנייה [7], אך יעילותן של תוכניות אלו הייתה נתונה לביקורת.[63] בנק ישראל קבע מסגרת רגולטורית למשכנתאות, שכללה מגבלות על LTV ועל שיעור המשכנתא בריבית משתנה.[47]

העלייה החדה במחירי הדיור הפכה את רכישת דירה לבלתי אפשרית עבור רבים, במיוחד זוגות צעירים.[6] מספר המשכורות הנדרש לרכישת דירה עלה.[4] גם מחירי השכירות עלו, מה שהכביד

על שוכרים.[6] קיים חשש מפני תיקון או קריסה בשוק הדיור, שעלול לפגוע בבעלי הנכסים ובכלכלה כולה.[6] מגזר הנדל"ן הפך לחלק משמעותי מהכלכלה, ועליית ערך הנכסים תרמה לרווחי חברות הנדל"ן.[72] יוקר הדיור עלול להגביר את אי השוויון הכלכלי ולעודד השקעות נדל"ן בחו"ל.[29] עליית הריבית והתערבויות בנק ישראל החלו להשפיע על קצב העסקאות בשוק.[32] רמות החוב של משקי הבית עלו בשל המשכנתאות הגדולות יותר.[33]

השוואה בין פרשת ויסות מניות הבנקים לניפוח בועת הנדל"ן

בשני המקרים, גם בפרשת ויסות מניות הבנקים בשנות השמונים וגם בניפוח בועת הנדל"ן בעשור האחרון, הבנקים מילאו תפקיד מרכזי בעידוד עליית המחירים באמצעות מדיניות מתן אשראי נדיבה. בשנות השמונים, הבנקים העניקו הלוואות לרכישת מניותיהם, לעיתים אף במימון מלא או כנגד בטחונות חלשים.[2] בעשור האחרון, הבנקים הציעו משכנתאות גדולות ואיפשרו מימון של חלק ניכר מערך הנכס, כולל באמצעות הלוואות בלון שהקלו על הרוכשים בתשלומים הראשוניים.[33] בשני המקרים, הבנקים ניצלו תקופות של ריבית נמוכה או ציפיות לעליית מחירים כדי להרחיב את היקף האשראי, מה שתדלק את הביקוש לנכסים.[8]

מאפיין השוואה	פרשת ויסות מניות הבנקים (שנות ה-80)	בועת הנדל"ן (העשור האחרון)
סוג הנכס	מניות בנקים	נדל"ן למגורים
מדיניות מתן אשראי	הלוואות לרכישת מניות, מימון מלא או כמעט מלא, שימוש בכספי קופות גמל וקרנות נאמנות	משכנתאות גדולות, הלוואות בלון עם תשלום נדחה, מימון לקבלנים
היקף מימון גבוה	מימון מלא או כמעט מלא לרכישת מניות, "התניית שירות בשירות"	תשלום ראשוני נמוך בהלוואות בלון (10%-20%), מימון לקבלנים
תפקיד הבנקים	מעורבות ישירה בוויסות מחירי המניות, עידוד רכישה באמצעות אשראי	מתן משכנתאות בהיקפים גדלים, מימון קבלנים, הצעת הלוואות בלון
רגולציה	היעדר התערבות מוקדמת, ועדת בייסקי לאחר המשבר, הלאמה	היעדר התערבות מוקדמת, התערבות מאוחרת של בנק ישראל בהלוואות בלון

גם בהתנהלות הרגולטורים ניתן למצוא קווי דמיון בין שני המקרים. בשני המקרים, נראה כי הייתה השתהות מצד גופי הפיקוח בהתערבות מוקדמת למרות הסימנים המעידים על התנפחות בועה בשוק.[2] בשנות השמונים, פרשת ויסות המניות התרחשה במשך שנים רבות

לפני שהתפוצצה, ורק לאחר המשבר הוקמה ועדת בייסקי.[1] בדומה, בועת הנדל"ן התנפחה במשך יותר מעשור לפני שבנק ישראל החל לפעול באופן משמעותי להגבלת הלוואות הבלון.[37] בשני המקרים, התגובה הרגולטורית המשמעותית הגיעה רק לאחר שהמשבר כבר היה בעיצומו או לאחר שהשלכותיו החלו להיות ברורות. עם זאת, יש לציין כי המסגרת הרגולטורית וכוחות הפיקוח היו שונים בשתי התקופות, והתגובה הרגולטורית בעשור האחרון הייתה יותר ממוקדת ופחות דרסטית מההלאמה של הבנקים בשנות השמונים.

ניתוח השלכות שני האירועים על הכלכלה הישראלית

לשני האירועים היו השלכות משמעותיות על הכלכלה הישראלית, אם כי באופנים שונים. משבר ויסות מניות הבנקים בשנות השמונים גרם לנזק ישיר לשוק ההון ולאמון הציבור במערכת הבנקאית.[2] ההלאמה של הבנקים הגדילה את החוב הלאומי והייתה כרוכה בעלויות גבוהות למדינה.[2] מנגד, בועת הנדל"ן בעשור האחרון הובילה בעיקר לעלייה משמעותית ביוקר המחיה ובאי-שוויון כלכלי, כאשר רכישת דירה הפכה לנטל כבד על משקי בית רבים.[6] קיים חשש מפני פגיעה ביציבות הפיננסית של משקי הבית בשל רמות החוב הגבוהות [33], וכן חשש מפני השפעה שלילית על הצמיחה הכלכלית אם תתרחש קריסה בשוק הנדל"ן.[5]

בשני המקרים, האמון במערכת הפיננסית נפגע, אם כי בדרגות שונות. בשנות השמונים, אמון הציבור במערכת הבנקאית ספג מכה קשה עקב מעורבות הבנקים במניפולציה של מחירי המניות.[2] בעשור האחרון, למרות העלייה במחירי הדיור, האמון במערכת הבנקאית נותר יציב יחסית, אך עלו תהיות לגבי תפקיד הבנקים בעידוד המשכנתאות והלוואות הקבלנים.[37] ההשלכות הפיסקליות היו שונות: בשנות השמונים, המדינה נאלצה לשאת בעלות ההצלה של הבנקים, מה שהגדיל את החוב הלאומי.[2] בעשור האחרון, ההשלכות הפיסקליות הישירות היו פחותות, אך קיימת סכנה של פגיעה בהכנסות המדינה אם תתרחש האטה משמעותית בשוק הנדל"ן. שני האירועים הובילו להגברת הביקורת הרגולטורית ולרפורמות בתחומם, אם כי היקף הרפורמות היה גדול יותר לאחר משבר הבנקים בשנות השמונים.[1]

לקחים והמלצות למניעת משברים עתידיים

ההשוואה בין שני המשברים מעלה מספר לקחים חשובים למניעת משברים פיננסיים עתידיים בישראל. בשני המקרים, נראה כי הייתה חולשה במערכת הפיקוח שלא הצליחה לזהות ולמנוע את התנפחות הבועה בשלב מוקדם.[2] יש צורך בחיזוק עצמאותם וסמכויותיהם של גופי הפיקוח, כמו גם בשיפור מנגנוני זיהוי מוקדם של בועות נכסים.[1] יש להקדיש תשומת לב מיוחדת לפיקוח על מדיניות מתן האשראי של המוסדות הפיננסיים ולטפל בניגודי עניינים פוטנציאליים.[84] קידום שקיפות ואחריותיות בשווקים הפיננסיים, כמו גם אכיפה יעילה של תקנות פיננסיות, הם חיוניים.[1] יש להבטיח תיאום בין מדיניות הממשלה (הפיסקלית) למדיניות בנק ישראל (המוניטרית) כדי למנוע השפעות לא רצויות על שוקי הנכסים.[7]

העובדה שמשברים פיננסיים גדולים התרחשו בישראל בהפרש של כמה עשורים מצביעה על הצורך בערנות מתמשכת והתאמה של המסגרת הרגולטורית. לקחי משבר אחד אולי אינם

ישימים באופן מלא למשבר אחר בשל דינמיקה שוק משתנה וצורות חדשות של חדשנות פיננסית.[1] גישה רגולטורית פרואקטיבית ומקדימה היא קריטית למניעת התנפחות בועות נכסים עד לנקודה שבה הן מהוות איום משמעותי על המערכת הפיננסית והכלכלה הרחבה.[1] התערבות מוקדמת, גם כאשר היא מתמודדת עם אי ודאות או לחץ פוליטי, סביר שתהיה יעילה ופחות יקרה מתגובה לאחר שהמשבר כבר התפרץ.

סיכום

מחקר השוואתי זה בחן את פרשת ויסות מניות הבנקים בשנות השמונים ואת ניפוח בועת הנדל"ן בעשור האחרון בישראל. בשני המקרים, מדיניות מתן האשראי הנדיבה של הבנקים תרמה לעליית מחירי הנכסים, והייתה השתהות מסוימת מצד הרגולטורים בהתערבות מוקדמת. עם זאת, ההשלכות הכלכליות היו שונות, כאשר משבר הבנקים הוביל להלאמה ולגידול בחוב הלאומי, ואילו בועת הנדל"ן גרמה בעיקר לעלייה ביוקר המחיה ובחובות משקי הבית. לקחי שני האירועים מדגישים את החשיבות של פיקוח פיננסי חזק, עצמאי ופרואקטיבי למניעת משברים עתידיים ולשמירה על יציבות הכלכלה הישראלית. נדרשת ערנות מתמשכת והתאמה של המסגרת הרגולטורית כדי להתמודד עם סיכונים חדשים ולהבטיח את יציבות המשק הישראלי בטווח הארוך.

עבודות שצוטטו

1. משבר מניות הבנקים - ויקיפדיה, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%A9%D7%91%D7%A8_%D7%9E%D7%A0%D7%99%D7%95%D7%AA_%D7%94%D7%91%D7%A0%D7%A7%D7%99%D7%9D
2. משבר ויסות מניות הבנקים והמסקנות שחשוב ליישם - הירשוביץ 360, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.hirshovitz.co.il/%D7%9E%D7%90%D7%9E%D7%A8%D7%99%D7%9D/%D7%A4%D7%99%D7%A0%D7%A1%D7%99%D7%9D/%D7%91%D7%95%D7%A8%D7%A1%D7%94-%D7%95%D7%A9%D7%95%D7%A7-%D7%94%D7%94%D7%95%D7%9F/%D7%9E%D7%A9%D7%91%D7%A8-%D7%95%D7%99%D7%A1%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%A0%D7%99%D7%95%D7%AA-%D7%94%D7%91%D7%A0%D7%A7%D7%99%D7%9D-%D7%95%D7%94%D7%9E%D7%A1%D7%A7%D7%A0%D7%95%D7%AA-%D7%A9%D7%97%D7%A9%D7%95/
3. 38 שנים אחרי ויסות המניות: הבנקים עשויים לסחור בבורסה - כלכליסט, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.calcalist.co.il/market/article/S1gUq4Aj00
4. מחירי הנדל"ן בישראל | כל הנתונים והמדדים לשנת 2025 - קליימקס נדל"ן, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://climaxgrp.co.il/%D7%9E%D7%97%D7%99%D7%A8%D7%99-%D7%A0%D7%93%D7%9C%D7%9F/
5. האם יש בועת נדל"ן בישראל? - המדריך השלם לשנת 2024, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.nadlancenter.co.il/article/3009
6. בועת הנדל"ן בישראל: עד כמה היא גדולה?, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://househunt.co.il/%D7%94%D7%90%D7%9D-%D7%91%D7%90%D7%9E%D

7%AA-%D7%99%D7%A9-%D7%91%D7%95%D7%A2%D7%AA-%D7%A0%D7%93%D7%9C%D7%9F-%D7%91%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C/
7. מחירי הנדל"ן בישראל ב-2025 - לאן זה הולך? (כולל נתונים), נרשמה גישה בתאריך 18, אפריל 2025, https://www.nadlanmaster.co.il/real-estate-prices/
8. כך התנפחה בועת הנדל"ן בעשור האחרון - ביזפורטל, נרשמה גישה בתאריך 18, אפריל 2025, https://www.bizportal.co.il/marketopionion/news/article/760657
9. נרשמה גישה בתאריך 18, אפריל 2025 ,Investec - ?האם ישנה בישראל בועת נדלן https://investec.co.il/%D7%94%D7%90%D7%9D-%D7%99%D7%A9%D7%A0%D7%94-%D7%91%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C-%D7%91%D7%95%D7%A2%D7%AA-%D7%A0%D7%93%D7%9C%D7%9F/
10. פרשת ויסות מניות הבנקים - כשתופעה מקרו כלכלית מוצאת עצמה על ספסל - 1983 נרשמה גישה בתאריך 18, אפריל 2025 ,Gov.il - הנאשמים https://www.gov.il/he/departments/publications/reports/roots_1983
11. ויסות שערי ניירות הערך קודם למשבר מניות הבנקים בישראל - ויקיפדיה, נרשמה גישה בתאריך 18, אפריל 2025, https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%95%D7%99%D7%A1%D7%95%D7%AA_%D7%A9%D7%A2%D7%A8%D7%99_%D7%A0%D7%99%D7%99%D7%A8%D7%95%D7%AA_%D7%94%D7%A2%D7%A8%D7%9A_%D7%A7%D7%95%D7%93%D7%9D_%D7%9C%D7%9E%D7%A9%D7%91%D7%A8_%D7%9E%D7%A0%D7%99%D7%95%D7%AA_%D7%94%D7%91%D7%A0%D7%A7%D7%99%D7%9D_%D7%91%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C
12. ההיסטוריה הארוכה של הרצת המניות - וואלה כסף, נרשמה גישה בתאריך 18, אפריל 2025, https://finance.walla.co.il/item/1640034
13. הצעירים מריצים מניות בוול סטריט? בישראל כבר עשו את זה לפני 40 שנה - ynet, נרשמה גישה בתאריך 18, אפריל 2025, https://www.ynet.co.il/economy/article/r1rJp9TxO
14. משבר מניות הבנקים ב-1993 על רקע תפישת הניהול המקרו-כלכלית והשינויים בשווקים הפיננסיים, נרשמה גישה בתאריך 18, אפריל 2025, https://boi.org.il/publications/lectures/%D7%9E%D7%A9%D7%91%D7%A8-%D7%9E%D7%A0%D7%99%D7%95%D7%AA-%D7%94%D7%91%D7%A0%D7%A7%D7%99%D7%9D-%D7%91-1993-%D7%A2%D7%9C-%D7%A8%D7%A7%D7%A2-%D7%AA%D7%A4%D7%99%D7%A9%D7%AA-%D7%94%D7%A0%D7%99%D7%94%D7%95%D7%9C-%D7%94%D7%9E%D7%A7%D7%A8%D7%95-%D7%9B%D7%9C%D7%9B%D7%9C%D7%99%D7%AA-%D7%95%D7%94%D7%A9%D7%99%D7%A0%D7%95%D7%99%D7%99%D7%9D-%D7%91%D7%A9%D7%95%D7%95%D7%A7%D7%99%D7%9D-%D7%94%D7%A4%D7%99%D7%A0%D7%A0%D7%A1%D7%99%D7%99%D7%9D-%D7%90%D7%96-%D7%95%D7%94%D7%99%D7%95%D7%9D-%D7%A2%D7%91%D7%95%D7%A8-%D7%9B%D7%A0%D7%A1-%D7%94%D7%A7%D7%A8%D7%99%D7%94-%D7%94%D7%90%D7%A7%D7%93%D7%9E%D7%99%D7%AA-%D7%A7%D7%A8%D7%99%D7%AA-%D7%90%D7%A0%D7%95/
15. פרשנות: הפעם אין חשש לקריסת הבנקים - כלכליסט, נרשמה גישה בתאריך אפריל 2025 ,18, https://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3131064,00.html
16. הפניקס בית - ETF. סיפורים על ההיסטוריה הבנקאית בישראל | קסם קרנות 5 השקעות, נרשמה גישה בתאריך 18, אפריל 2025,

https://www.xnes.co.il/academy/kesem/israel-banking-history/
17. משבר מניות הבנקים - מהלאמה ועד להשלמת ההפרטה, נרשמה גישה בתאריך 18 אפריל, 2025, https://www.ibank.org.il/wp-content/uploads/2006/01/2461184.doc
18. נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, ynet - בייסקי: הוועדה שלנו היתה ברכה לבטלה 2025, https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-2775918,00.html
19. צרות של עשירים, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025 - NRG חדשות, https://www.makorrishon.co.il/nrg/online/19/ART/1/1084/994/962.html
20. נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025 ,nevo.co.il, https://netanya.ac.il/gur/data/AGUDA/law/yeara/punitive/judgementsummaries/25/%D7%91%D7%A8%D7%96%D7%9C.doc
21. הון, ממון, קרקע ושלטון: כך הופכים מלח לזהב - קק"ל, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.kkl.org.il/files/karka/60/karka-60-2005-4.pdf
22. רכישה עצמית של מניות הבנקים לא תחזיר אותנו לשנות ה-80 | תועלת שולית, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025 https://shulit.com/israel-bank-stock-crisis/
23. פינת התגובה | תועלת שולית, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025 https://shulit.com/category/%D7%A4%D7%99%D7%A0%D7%AA-%D7%94%D7%AA%D7%92%D7%95%D7%91%D7%94/
24. המכון הישראלי לדמוקרטיה, נרשמה גישה בתאריך - רגולציה-הרשות-המפקחת.pdf, אפריל 18, 2025, https://www.idi.org.il/media/3457/%D7%A8%D7%92%D7%95%D7%9C%D7%A6%D7%99%D7%94-%D7%94%D7%A8%D7%A9%D7%95%D7%AA-%D7%94%D7%9E%D7%A4%D7%A7%D7%97%D7%AA.pdf
25. משבר מניות הבנקים – ויקיפדיה, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%95%D7%A2%D7%93%D7%AA_%D7%91%D7%99%D7%99%D7%A1%D7%A7%D7%99
26. משבר מניות הבנקים – הרקע - כלכלה מהארץ והעולם, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://israeleconomicreadings.wordpress.com/2018/09/03/%D7%9E%D7%A9%D7%91%D7%A8-%D7%9E%D7%A0%D7%99%D7%95%D7%AA-%D7%94%D7%91%D7%A0%D7%A7%D7%99%D7%9D-%D7%94%D7%A8%D7%A7%D7%A2/
27. סקירת שוק הנדל"ן בעשור האחרון בארץ - ישראל היום, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.israelhayom.co.il/mumlazim/article/13777755
28. נרשמה גישה בתאריך mako, - עליית מחירי הדיור: כך זה נראה ב-10 השנים האחרונות, אפריל 18, 2025, https://www.mako.co.il/news-money/real_estate/Article-1e1141aae341a71027.htm
29. נדל"ן גלובלי, - Global-Nadlan | עליית מחירי הדירות: מהי המגמה בשנים האחרונות נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://globalnadlan.co.il/apartments-price-rise
30. האם מחירי הדירות בישראל יעלו או יירדו? ניתוח הגורמים המשפיעים - ארז שמש, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.evensapir.co.il/israel-house-price/
31. משבר הדיור בישראל - ויקיפדיה, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%A9%D7%91%D7%A8_%D7%94%D7%93%D7%99%D7%95%D7%A8_%D7%91%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7

%9C
32. כלכלת ישראל והעולם וההשפעה על הנדל"ן - נדל"נשי, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.nadlanashi.co.il/%D7%9B%D7%9C%D7%9B%D7%9C%D7%AA-%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C-%D7%95%D7%94%D7%A2%D7%95%D7%9C%D7%9D-%D7%95%D7%94%D7%94%D7%A9%D7%A4%D7%A2%D7%94-%D7%A2%D7%9C-%D7%94%D7%A0%D7%93%D7%9C%D7%9F/
33. מכות משולבות: למה הריבית מעיקה מתמיד על המשפחות בישראל - כלכליסט, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.calcalist.co.il/investing/article/s1qm2v62j
34. המשכנתא הממוצעת במאי הגיעה לכמיליון שקל - הגבוהה מאז אוקטובר 2022 - כלכליסט, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.calcalist.co.il/investing/article/h1q3icruc
35. השוק רותח: שיא במספר העסקאות, המשכנתה הממוצעת - הגבוהה אי פעם - מרכז הנדל"ן, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.nadlancenter.co.il/article/11417
36. ynet - השנה של הנדל"ן: היקף המשכנתאות ב-2021 זינק ב-50%, שיא נוסף בדצמבר נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.ynet.co.il/economy/article/H8TESLUO6
37. מבקר המדינה נגד בנק ישראל: פתח בבדיקת הפיקוח על הלוואות הבלון - כלכליסט, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.calcalist.co.il/real-estate/article/hkuiqk8njg
38. בנק ישראל צפוי להטיל מגבלות על מבצעי הקבלנים - כלכליסט, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.calcalist.co.il/real-estate/article/hkrqytnojl
39. שיא כל הזמנים בהיקף המשכנתאות בדצמבר - קרוב ל-14 מיליארד ש"ח - מרכז הנדל"ן, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.nadlancenter.co.il/article/11369
40. האם מתפתחת בועת הלוואות בלון ומה הסיכוי שהיא תתפוצץ - כלכליסט, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.calcalist.co.il/investing/article/bjfnk5z00je
41. היקפי המשכנתאות בדצמבר- 14 מיליארד שקל - ביזפורטל, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.bizportal.co.il/general/news/article/20012428
42. בנק ישראל מייקר את ריבית המשכנתא לטובת הבנקים - איך הגבלת מבצעי הקבלן פוגעת ברוכשים, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.bizportal.co.il/realestates/news/article/20014954
43. בנק ישראל עוצר את החגיגה: מטיל מגבלות על הלוואות בלון של קבלנים עד סוף 2026 - ynet, 2025 ,18 נרשמה גישה בתאריך אפריל, https://www.ynet.co.il/economy/article/bkyq7uahyl
44. משכנתא בתחפושת - מבצעי ה-80/20 כוללים משכנתא ואתם אפילו לא יודעים - ביזפורטל, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.bizportal.co.il/realestates/news/article/838086
45. מימון נדל"ן - המדריך השלם לשנת 2025 - מרכז הנדל"ן, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.nadlancenter.co.il/article/2760
46. הלוואות בערבות המדינה - חיסכון של עד מאות אלפי שקלים בקבלת הלוואה - קבוצת פרימיום, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025,

https://premiumcs.co.il/state-guaranteed-loans/
47. מגבלות על לקיחת משכנתא (מושג) - כל-זכות, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.kolzchut.org.il/he/%D7%9E%D7%92%D7%91%D7%9C%D7%95%D7%AA_%D7%A2%D7%9C_%D7%9C%D7%A7%D7%99%D7%97%D7%AA_%D7%9E%D7%A9%D7%9B%D7%A0%D7%AA%D7%90
48. מגבלות למתן הלוואות לדיור - בנק ישראל, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.boi.org.il/media/g1wmit2z/h2647.pdf
49. בעיות אינפורמציה בשוק המשכנתאות בישראל : פיזור מחירים ו חיפוש - Gov.il, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.gov.il/BlobFolder/reports/mortgagemarket-final/he/publications_%D7%93%D7%95%D7%97%20%D7%90%D7%99%D7%A0%D7%A4%D7%95%D7%A8%D7%9E%D7%A6%D7%99%D7%94%200721.pdf
50. בשוק המשכנתאות אינפורמציה בעיות : בישראל חיפוש פיזור מחירים ו - Gov.il, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.gov.il/BlobFolder/reports/mortgagemarket-draft/he/marketresearch_%D7%93%D7%95%D7%97%20%D7%90%D7%99%D7%A0%D7%A4%D7%95%D7%A8%D7%9E%D7%A6%D7%99%D7%94%20%D7%9E%D7%A9%D7%9B%D7%A0%D7%AA%D7%90%D7%95%D7%AA%20%D7%97%D7%9C%D7%A7%20%D7%A2%D7%99%D7%A7%D7%A8%D7%99.pdf
51. ריביות משכנתא עדכניות | בדקו מה ריביות הבנקים היום - קנטה, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.kantahome.com/mortgage-interest-rates
52. בנק ישראל: הבנקים ויתרו על חלק מהרווחים במשכנתאות כדי לשמור על הצרכנים - כלכליסט, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.calcalist.co.il/real-estate/article/rkl1kylhye
53. בנק ישראל הכריע: ינסה לצנן את מבצעי 20-80 של הקבלנים ואת הלוואות הבלון - כלכליסט, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.calcalist.co.il/real-estate/article/ry5511u6nkx
54. הפיקוח על הבנקים מטיל מגבלות על מכירות דירה בדחיית תשלום ובמימון הלוואות בולט/בלון באמצעות הוראת שעה עד סוף שנת 2026 | בנק ישראל, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.boi.org.il/publications/pressreleases/23-3-25/
55. בנק ישראל מגביל את מבצעי המימון של רוכשי הדירות | עושים סדר - mako, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.mako.co.il/news-money/real_estate/Article-6d63a982492c591027.htm
56. מכה לקבלנים: בנק ישראל עוצר את מבצעי המכירות עד לסוף 2026, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.israelhayom.co.il/business/article/17596283
57. בנק ישראל מגביל הלוואות קבלן ל-10% מתיק הלוואות למגורים בבנק - ביזפורטל, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.bizportal.co.il/realestates/news/article/20014935
58. שוק הדיור - Gov.il, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.gov.il/he/departments/topics/housing_market/govil-landing-page
59. מחירי הדיור לא ירדו, הממשלה חייבת תכנית אסטרטגית לטיפול במשבר הנדלן - כלכליסט, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.calcalist.co.il/local_news/article/sjqrveqwo

60. התייקרות הדירות בישראל – השלכות ודרכי התמודדות - הכנסת, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://fs.knesset.gov.il/globaldocs/MMM/8ef36d8d-f1f7-e411-80c8-00155d01107c/2_8ef36d8d-f1f7-e411-80c8-00155d01107c_11_8694.pdf
61. דווקא בגלל המשבר: האירוע החשוב והמשפיע בשוק הנדל"ן הישראלי, הוא הזדמנות יקרה מפז לכולנו, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.nadlancenter.co.il/article/11664
62. א. תוכנית ממשלתית לתמרוץ והאצה של ענף הנדל"ן והבנייה למגורים ותיקון החלטות ממשלה ב. אישור טיוטת חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה)(תיקון), התשפ"ד-2024 - Gov.il, 2025 ,18 נרשמה גישה בתאריך אפריל, http://www.gov.il/he/pages/dec1383-2024
63. עולה לי עולה לי... האם ממשלת ישראל תנצח את מחירי הדיור? - איגוד התאגידים העירוניים, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://calcalit.org.il/%D7%A2%D7%95%D7%9C%D7%94-%D7%9C%D7%99-%D7%A2%D7%95%D7%9C%D7%94-%D7%9C%D7%99-%D7%94%D7%90%D7%9D-%D7%9E%D7%9E%D7%A9%D7%9C%D7%AA-%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C-%D7%AA%D7%A0%D7%A6%D7%97-%D7%90/
64. נרשמה ,ynet - בנק ישראל: השפעת המלחמה על היצע הדירות צפויה להיות ממושכת גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.ynet.co.il/economy/article/by7xrklka
65. הקבלנים חוזרים על כך שהמחירים יעלו, אבל הם יורדים" - כלכליסט, נרשמה גישה" בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.calcalist.co.il/real-estate/article/ryz2zy391x
66. סקירת שוק הדיור והמשכנתאות בישראל - שטרן ייעוץ משכנתאות, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://stmo.co.il/%D7%A1%D7%A7%D7%99%D7%A8%D7%AA-%D7%A9%D7%95%D7%A7-%D7%94%D7%93%D7%99%D7%95%D7%A8-%D7%95%D7%94%D7%9E%D7%A9%D7%9B%D7%A0%D7%AA%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%91%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C/
67. השפעות צעדי רגולציה מגינה בישראל על התנהגות משקי הבית בלקיחת משכנתאות - המכללה למנהל, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.colman.ac.il/teaching/our-centers/heth-center/studies-of-regulation/regulation-b/4-mortgage/
68. שוק המשכנתאות – נתונים, רגולציה וסיכונים - אתר הכנסת, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://main.knesset.gov.il/activity/info/research/pages/incident.aspx?ver=2&rid=5659
69. בדרך לזעזוע בתחום הנדל"ן בישראל? הבכיר טוען: "מחירי הדיור הולכים לרדת" | מעריב, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.maariv.co.il/economy/realestate/article-1181405
70. בועת הנדל"ן בישראל 2025: סקירה, סיכונים והזדמנויות - קבוצת גולן, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://rgolangroup.co.il/%D7%91%D7%95%D7%A2%D7%AA-%D7%94%D7%A0%D7%93%D7%9C%D7%9F-%D7%91%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C-2025-%D7%A1%D7%A7%D7%99%D7%A8%D7%94-%D7%A1%D7%99%D7%9B%D7%95%D7%A0%D7%99%D7%9D-%D7%95%D7%94%D7%96%D7%93/
71. בנק ישראל חושש מבועת נדל"ן: ידרוש מהבנקים לצמצם את היקף המשכנתאות

החדשות | ישראל היום, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.israelhayom.co.il/business/article/17415438
72. בועת הנדל"ן קרובה מתמיד להתפוצץ לכולם בפרצוף - זמן ישראל, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.zman.co.il/405851/popup/
73. למה אי אפשר לנפץ את בועת הנדל"ן - כלכליסט, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.calcalist.co.il/local_news/article/h1wenkgakl
74. האם אנו בפתחו של משבר משכנתאות חרדי? - צריך עיון, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://iyun.org.il/sedersheni/are-haredim-on-the-brink-of-mortgage-crisis/
75. ההלוואות לוחצות? נחשפה השיטה להורדת ההחזר החודשי - ישראל היום, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.israelhayom.co.il/you-may-find-interesting/article/6801341
76. תיבה מתוך דוח בנק ישראל לשנת 2024: התפתחויות בתמחור המשכנתאות בישראל, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.boi.org.il/publications/pressreleases/17-3-25/
77. דוח בנק ישראל 2024 | בנק ישראל - הבנק המרכזי של ישראל, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://boi.org.il/publications/regularpublications/boi-reports/%D7%93%D7%95%D7%97-%D7%91%D7%A0%D7%A7-%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C-2024/
78. בנק ישראל ברפורמה על הלוואות המשכנתא - יועץ משכנתאות, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.moti.org.il/articles/%D7%A8%D7%A4%D7%95%D7%A8%D7%9E%D7%AA-%D7%91%D7%A0%D7%A7-%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C-%D7%A2%D7%9C-%D7%94%D7%9C%D7%95%D7%95%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%A9%D7%9B%D7%A0%D7%AA%D7%90/
79. ממשיך לטפס: שיא של כמעט עשור בשיעור המשכנתאות בריבית קבועה לא צמודה - כלכליסט, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.calcalist.co.il/investing/article/bjjuoidhye
80. נרשמה גישה בתאריך Gov.il, טיוטת המלצות הוועדה להגברת התחרותיות במשק אפריל 18, 2025, https://www.gov.il/BlobFolder/unit/competitiveness-committee/he/Vaadot_ahchud_CompetitivenessCommittee_TyuyatRec_Report.pdf
81. דוחות כספיים – הבנה וניתוח - מרכז אוחיון, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://director.org.il/%D7%93%D7%95%D7%97%D7%95%D7%AA-%D7%9B%D7%A1%D7%A4%D7%99%D7%99%D7%9D-%D7%94%D7%91%D7%A0%D7%94-%D7%95%D7%A0%D7%99%D7%AA%D7%95%D7%97/
82. - - יציבות מערכתית מול הגנה צרכנית : הרגולציה הבנקאית בישראל 4102 , מאי שנער, מרכז חזן, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, http://hazan.kibbutz.org.il/hafrata%20-2/roti_plato-shner_-_rgoltzia_bnkim_-_1_6_14.pdf
83. ועדת החקירה הפרלמנטרית בעניין עמלות הבנקים וחשבון מסכם - דין - הכנסת, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.knesset.gov.il/committees/heb/docs/bank_inq.pdf
84. רכישה עצמית של מניות על ידי תאגידים בנקאיים - בנק ישראל, נרשמה גישה בתאריך

אפריל 18, 2025,
https://boi.org.il/publications/pressreleases/%D7%A8%D7%9B%D7%99%D7%A9%D7%94-%D7%A2%D7%A6%D7%9E%D7%99%D7%AA-%D7%A9%D7%9C-%D7%9E%D7%A0%D7%99%D7%95%D7%AA-%D7%A2%D7%9C-%D7%99%D7%93%D7%99-%D7%AA%D7%90%D7%92%D7%99%D7%93%D7%99%D7%9D-%D7%91%D7%A0%D7%A7%D7%90%D7%99%D7%99%D7%9D/
85. רכישה עצמית על ידי תאגידים בנקאיים - בנק ישראל, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.boi.org.il/media/fwohzhxy/h2586.pdf
86. בנק ישראל ביטל את ההגבלה לרכישה חוזרת של מניות על ידי הבנקים, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://www.funder.co.il/article/96220
87. צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025,
https://he.wikisource.org/wiki/%D7%A6%D7%95_%D7%90%D7%99%D7%A1%D7%95%D7%A8_%D7%94%D7%9C%D7%91%D7%A0%D7%AA_%D7%94%D7%95%D7%9F_(%D7%97%D7%95%D7%91%D7%95%D7%AA_%D7%96%D7%99%D7%94%D7%95%D7%99,_%D7%93%D7%99%D7%95%D7%95%D7%97_%D7%95%D7%A0%D7%99%D7%94%D7%95%D7%9C_%D7%A8%D7%99%D7%A9%D7%95%D7%9E%D7%99%D7%9D_%D7%A9%D7%9C_%D7%AA%D7%90%D7%92%D7%99%D7%93%D7%99%D7%9D_%D7%91%D7%A0%D7%A7%D7%90%D7%99%D7%99%D7%9D_%D7%9C%D7%9E%D7%A0%D7%99%D7%A2%D7%AA_%D7%94%D7%9C%D7%91%D7%A0%D7%AA_%D7%94%D7%95%D7%9F_%D7%95%D7%9E%D7%99%D7%9E%D7%95%D7%9F_%D7%98%D7%A8%D7%95%D7%A8)
88. ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ו איסור מימון טרור תוכן ה עניינים - בנק ישראל, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025, https://al.boi.gov.il/media/uldfpfns/411-26.pdf
89. נרשמה גישה בתאריך אפריל ynet, מה שאסור לפקיד הבנק הזוטר, מותר לרמטכ"ל, 18, 2025, https://www.ynet.co.il/articles/1,7340,L-3291610,00.html
90. השפעת מדיניות בנק ישראל על שוק המשכנתאות - שטרן ייעוץ משכנתאות, נרשמה גישה בתאריך אפריל 18, 2025,
https://stmo.co.il/%D7%94%D7%A9%D7%A4%D7%A2%D7%AA-%D7%9E%D7%93%D7%99%D7%A0%D7%99%D7%95%D7%AA-%D7%91%D7%A0%D7%A7-%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C-%D7%A2%D7%9C-%D7%A9%D7%95%D7%A7-%D7%94%D7%9E%D7%A9%D7%9B%D7%A0%D7%AA%D7%90/